

Григорчук Т. В., канд. пед. наук, вчитель початкових класів,
Вінницький державний педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського
Науковий керівник – Гуревич Р. С.,
 доктор пед. наук, професор, дійсний член (академік) НАПН
 України,
Вінницький державний педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ ДО ФОРМУВАННЯ ЛОГІЧНОГО МИСЛЕННЯ УЧНІВ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

Розвиток логічного мислення учнів завжди був одним із пріоритетних завдань сучасної початкової школи. Найпотужніше такий розвиток здійснюється на уроках математики, адже сам зміст математичної освіти вимагає від молодшого школяра застосування певних операцій логічного мислення. Крім того, найважливішим завданням уроків математики є озброєння учнів загальними прийомами мислення, просторової уяви, розвиток здатності розуміти зміст математичних завдань, уміння логічно міркувати, засвоїти навички алгоритмічного мислення. На це вказують М. Богданович, С. Скворцова, О. Онопрієнко. О. Савченко та ін. Кожному учневі важливо навчитися аналізувати, чітко висловлювати свої думки, передбачати результат і знаходити шлях розв'язання завдань.

Зважаючи на перетворення, що відбуваються в сучасному суспільстві, освітній процес вимагає відповідних змін як окремих предметів, так і компонентів системи, цілей, змісту, методів і навчальних технологій, так і її концептуальної основи [2, с. 3].

Освітня ситуація, що стосується як змістової, так і процесуальної сторони навчання, формує соціальну потребу в учителях, які здатні самостійно здійснювати проєктувальну і конструкторську функцію, логічно і креативно мислити в умовах освітніх альтернатив. Заклади вищої освіти (ЗВО), готуючи майбутніх педагогів, дають їм певну суму академічних знань, проте приділяють надто мало уваги психологічній підготовці учителів, зокрема розвитку логічного мислення і пам'яті, що нині необхідно для роботи в сучасній школі, і не менш важливо – вмінню активізувати особистісний потенціал і моделювати своє професійне самовдосконалення.

Початкова школа – це перший освітній рівень, де закладається фундамент загальноосвітньої підготовки школярів. У теорії і практиці навчання у початкових класах нині особливо гострою є проблема розвитку логічного мислення

учнів. Уже неможливо навчати традиційно: в центрі освітнього процесу має бути учень. Від його творчої активності на уроці, вміння доказово міркувати, обґрунтовувати свої думки, вміння спілкуватися з учителем, учнями класу залежить успіх у свідомому опануванні шкільної програми. Виховання особистості мислячої, самостійної, творчої – соціальне замовлення інформаційного суспільства. Вміння працювати з інформацією впродовж життя: здобувати її, переробляти, застосовувати для індивідуального розвитку і самовдосконалення, передавати і в результаті – вміння спілкуватися, має стати невід’ємною рисою життя людей ХХІ століття [6, с. 105].

Опираючись на основні нормативно-правові документи, можна зробити висновок, що нині формування мислення учнів є актуальним і необхідним. Розвиток мислення – це дуже важливий аспект не лише у навчанні, а й у повсякденному житті, де герої є реальними, а їхні вчинки – це дії твої і твоїх дітей. Навчити дітей мислити означає правильно поставити запитання, спрямувати увагу в правильне русло, вчити робити висновки та знаходити рішення. Для того, щоб кожна дитина могла розвинути свої творчі можливості, необхідне розумне керівництво з боку вчителя [3, с. 169].

Професійну підготовку майбутнього вчителя початкової школи, пов’язану з розвитком логічного мислення школярів, ми розуміємо як соціально та особистісно значущу діяльність, метою якої є пошук, конструювання та використання нестандартних способів співпраці з учнями, розумовий та мовленнєвий розвиток і виховання. Виокремлюючи риси творчого вчителя, дослідники (Ю. Азаров, В. Загвязинський, Н. Кічук, Н. Кузьміна, М. Поташник, С. Сисоева та ін.), крім високого рівня сформованості креативних рис, мотивів, якостей, здібностей, називають відповідний рівень теоретичних знань з різних наук, умінь і навичок, що забезпечують ефективну педагогічну діяльність.

Ефективність підготовки студентів до розвитку мислення учнів значною мірою залежить від характеру мотиваційних процесів, зацікавленості студентів процесом і результатами своєї праці, оскільки, за даними психологів, саме система потреб і мотивів визначає напрям і рівень активності людини, своєрідність її особистості, спонукає людину ставити проблеми, концентрувати зусилля на їх розв’язанні. Дослідження В. О. Сластьоніна довели, що професійно-педагогічна спрямованість, як ієрархічна система стійко домінуючих мотивів особистості, утворює той каркас, навколо якого компонуються основні властивості особистості вчителя. Поділяючи думку В. О. Сластьоніна, ми вважаємо, що в процесі формування готовності до розвитку мислення учнів, необхідно враховувати те, що особистість майбутнього вчителя початкових класів становить єдине цілісне утворення, логічним центром і основою якого

є мотиваційна сфера, що визначає професійно-педагогічну і пізнавальну спрямованість студента.

Визначення місця і спроможності до розвитку логічного мислення учнів у структурі особистості вчителя початкових класів підтверджує, що в процесі підготовки студентів необхідно спиратися на педагогічну спрямованість і активність особистості студентів, що виявляється у здатності до систематичного самоспостереження, самоаналізу і самооцінки ними професійно-педагогічної діяльності [6, с. 105].

Отже, формування готовності студентів педагогічного вищого навчального закладу до розвитку мислення учнів – процес довготривалий, оскільки передбачає оволодіння не тільки системою теоретичних знань (психолого-педагогічних, предметних), але, найголовніше, й складними вміннями і навичками передбачення і доцільного використання потрібних способів і прийомів розвитку мислення учнів початкової школи.

Нова українська школа – це ключова реформа Міністерства освіти і науки України. Головна мета – створити школу, в якій буде приємно навчатись і яка даватиме учням не тільки знання, як це відбувається зараз, а й уміння застосовувати їх у житті. НУШ – це школа, до якої приємно ходити учням. Тут прислухаються до їхньої думки, вчать критично мислити, не боятися висловлювати власну думку та бути відповідальними громадянами. Водночас батькам теж подобається відвідувати цю школу, адже тут панують співпраця та взаєморозуміння. «Метою повної загальної середньої освіти є різнобічний розвиток, виховання і соціалізація особистості, яка усвідомлює себе громадянином України, здатна до життя в суспільстві та цивілізованій взаємодії з природою, має прагнення до самовдосконалення і навчання впродовж життя, готова до свідомого життєвого вибору та самореалізації, трудової діяльності та громадянської активності» [4, с. 122].

Список використаних джерел

1. Баглаєва Н. Розвиток логічних умінь дитини. *Дошкільне виховання*. 2000. № 10. С. 8–11.
2. Білокобильська Н. Розвиток логічного мислення. *Початкова освіта*. 2000. № 41. С. 3.
3. Василенко Н. В. Компетентнісний підхід в освіті: реалізація теорії та практики. Київ, 2017. 170 с.
4. Нова українська школа: poradnik dla vchytelja / za zag. red. N. Bibik. M. Kyiv: TOB «Vydavnychyj dim «Plyady», 2017. 206 s.
5. Нова українська школа: Концептуальні засади реформування середньої школи / упор.: Л. Гриневич, О. Елькін та ін., заг. ред. М. Грищенко. URL:

<https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/reforms/ukrainska-shkola-compressed.pdf> (дата звернення: 10.03.2019).

6. Присяжнюк Т. А. Сутність поняття «логічне мислення». *Проблеми та перспективи наук в умовах глобалізації*: матеріали V Всеукраїнської наукової конференції. Ч. I: педагогіка, психологія, мовознавство. Тернопіль: ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2009. С. 104–107.

Гречанюк З. С., здобувачка 1-го курсу СО «Магістр»,
факультету хімії, біології і біотехнологій
спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки»
Донецький національний університет імені Василя Стуса,
Україна
Науковий керівник – Зарішняк І. М., канд. пед. наук, доц.,
Донецький національний університет імені Василя Стуса,
Україна

СИСТЕМНИЙ ПІДХІД ДО УПРАВЛІННЯ ЗАГАЛЬНООСВІТНІМ ЗАКЛАДОМ ЯК ТЕОРЕТИЧНЕ ПІДґРУНТЯ УПРАВЛІННЯ ОСВІТНІМИ РИЗИКАМИ

Актуальність теми дослідження обумовлена проблемами системи освіти в Україні, положеннями Закону «Про освіту», «Концепції модернізації освіти» новітніми науковими досягненнями в педагогіці, психології, теорії та практиці управління освітніми установами, що працюють у режимі розвитку; необхідністю оновлення змісту освіти на основі державних освітніх стандартів, базисного навчального плану; впровадженням у практику навчання сучасних парадигм освіти, інноваційних технологій, орієнтованих на особистість школяра (учня) [1, с. 95–96].

Управління як теорія зародилося на початку XX століття. Основоположниками першої школи «наукового управління» були американський інженер Ф. Тейлор і французький менеджер А. Файоль. Перший із них вирішив завдання удосконалення управління підприємством шляхами економного використання праці і засобів виробництва, регламентації використання інструментів і матеріалів, стандартизації робочих операцій, точного обліку робочого часу, і цим довів, що управляти можна «науково». У 1911 році Ф. Тейлор опублікував свою книгу «Принципи наукового управління», яка традиційно вважається початком визнання управління наукою [2, с. 148].